

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo XLII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

dicatoz diuin⁹ istas tenebras illuminare z fugare deestando supbiam. Quia de⁹ superbis resistit Jacobi. iiii. arguendo auariciam que est idoloru⁹ fuitus. z pfundendo luxuria q⁹ est buntor⁹ pprietas. vt dicit Aristotiles i epla ad Alexandru⁹. Ad cu⁹ fecerit erit vera lux in xpo iesu dno nro p secla. A.

De natiuitate beate Marie.

Sermo XLII.

*De natiuitate
beate marie*

Liber generatio

nis Iesu xpi. **Matth. i.** Quonia⁹ vt ait Petrus damiani in sermone hodiernae festiuitatis. Natiuitas beatissime z inemerate dei genitricis merito p⁹cipuus z singularis p⁹bet hoibz gaudiu⁹ que totu⁹ extitit huane salutis exordiu⁹. Sicut em⁹ omnipotes de⁹ ineffabili puidētie sue intuiru⁹ anteq⁹ fieret ho. hoim perituru⁹ diabolica machinatione puidit. licetia redēptis hu mane p⁹siliu⁹ ante secla immēse pietatis sue visceribz habuit. Et nō solū q⁹liter redimeret ordinē z modū in pfundissime sapiētie sue rōne p⁹stituit. Verū etiā qn redimeret certū r⁹pis articulum p⁹finiuit. Sicut qm possibile erat vt huani generis redēptio fieret nisi dei fili⁹ de virgie nasceret. ita etiā fuerat necessariū vt virgo ex qua p⁹bn caro fieret nasceret. **Oporebat** q⁹pe pus edificare domū in quā descendēs celest⁹ rex h⁹re dignaret hospitibz. Illa videlicet de qua p⁹ Salomonē d⁹. **Sapia edificauit sibi domū.** **Dec ille.** Et q⁹to verbis p⁹z hui⁹ festiuitatis celebritas z dignitas. q⁹ tanto est dignior ceteris. q⁹nto illa cui⁹ ortus in ea recolitur p⁹cellior ē vniuersis. **Ista em⁹ est p⁹cipua festiuitas.** in qua s⁹m Dubertinu⁹ i sermone hodierno. angeloz ois exultat milita. in qua p⁹iarcbaz cōplentur veridica z abdita mysteria. in q⁹ p⁹betaz pandunt vaticinia. In q⁹ oritur sponsa sine exēplo deo p⁹iuncta. **De cui⁹ materia oriet lumen in tenebris ad extergēdas vetez piaculoz tenebras.** **Dec est inqt dies in q⁹ prelucida stella imo lumē maris. h⁹ est. huius mūdi. illuxit.** **Dec est honorāda diei leticia. i qua iuxta diuini rozis insusioez adorna⁹ omis huius mūdi qualitas p⁹parat⁹ vas virgineū diuinis carismatibz ac micantibz margaritis ineffabiliter ornatū.** **Dec ille.** **Merito igit vt dicit Fulbert⁹ inter omēs scrōs me**

moria beate p⁹ginis frequēti⁹ agit atq⁹ festiuius que maiorē grām apud deū creditur inuenisse. **Dec ille.** **Exultem⁹ itaq⁹ carissim⁹ in hac die in q⁹ vt dicit Petrus damiani.** **Dū beatissime p⁹ginis veneramur ortum.** cunctoz etiā noui testamēti festiuitatū celebram⁹ initiū. **Exultem⁹ inquit in hac die p⁹cipua z totis visceribz in dno delectemur.** **Que em⁹ cūctis solennitatibz antioz ē rempore. nequa⁹q⁹ debet esse dignitate posterior.** **Dec ille.** **Sed q⁹ pacto ei⁹ festiuitatē digne celebrare valet infirmitas hoim q⁹ gaudium meruit parere angeloz.** **Qualiter vt dicit Aug⁹ in sermone hodierno eam laudare poterit mortaliū hoim transitiozū sbuz que de se illud p⁹ulit verbū qd manet in eternū.** **Que lingua in ei⁹ laude inuenit idonea. que illū genuit cui omia bñdicūt et cū tremore obedire elemēta.** **Flā dū cuiuslibz martyris fortia sacra extollere cupim⁹ dū virtutū eius insignia recolim⁹ redemptoris n⁹ri glām p⁹dicam⁹.** etiā si ad cogitandū tardior sensus impediatur. vel ad loquēdū balbuciens lingua nō superat. verbozū tū copia ipius rei materia submittrat. **Lū vero beatissime dei genitricis laudē scribere aut dicere volum⁹.** **Quia noua z inaudita sunt q⁹ tractāda suscepim⁹. nulla inuenim⁹ p⁹ba vt ad hec digne exp⁹menda sufficere valeam⁹.** **Dec Aug⁹.** **Verū licet n⁹ris viribus insufficētes sum⁹ vt ei⁹ solennia digne recolam⁹ agnita tū n⁹ri conat⁹ inefficacia. vt dicit Beda in sermone hodierno. ei⁹ postulanda sunt suffragia. ei⁹ implorāda pietat⁹ viscera. vt p⁹ eius scitissima merita nob⁹ diuina repropicietur clemētia.** **Sed ulis igit ex poseam⁹ eam p⁹cbz vt illa suo interuētu efficiat possibile q⁹ scā eccl⁹ia d⁹ ei⁹ gaudeat natiuitate.** **Ad vt p⁹sequamur p⁹ impetranda spūsancti grā ad eā recurrām.** **salutātes eam voce pia Ave maria zc.** **In sbis autē p⁹positis describit⁹ natiuitas gl⁹iose p⁹ginis Marie p⁹ quāda⁹ silitudinariā cōpationē p⁹ quā libro cōparat.** **Circa ei⁹ p⁹sideratioez triplex libri similitudo occurrit.** **Est eni⁹ liber naturalis z nate creaturaz p⁹ductio/ nis.** **Est liber supnaturalis z gratuite creaturaz reparatiois.** **Et est liber virginalis z matorne sanctificationis.**

¶ A **¶ Dixi primo** q⁹ p⁹mus liber est naturalis z cōnate creaturaz p⁹ductionis. **Et hic liber cōp**

De natiuitate beate Marie

hendit tres libros in se. scz creature. scriptu-
re et p̄scie. **Prim⁹** liber scz creature non est
aliud nisi descriptio oim creaturaz in mū-
do. **Celi** em̄ et t̄ra sunt q̄i q̄dā pellis i qua
descripta sunt opa creatoris. **Iuxta** illud ps̄.
Extēdēns celū sicut pellē. **In** isto at̄ libro
scripta sunt tria. scz credēda. faciēda et fugi-
enda. **Primo** ibi scripta sunt credēda. vt po-
tentia q̄ apparet in magnitudine et multitudine
ac varietate creature. **Sapia** filiū in gu-
bernatiōe dispositiōe et regimie suo oim vi-
uentiū. **Et** bonitas sp̄sūscī. q̄ apparet i tam
bona vtili et delectabili creaturē pulchritu-
dine. **Per** hec em̄ tria creator cognoscitur
Roma. i. **Inuisibilia** dei p̄ ea q̄ facta sūt in-
rellecta sp̄sciunt. sempiterna q̄z ei⁹ virtus
et diuinitas. **Secūdo** in h̄ libro scripta sunt fa-
ciēda. et renouatio. cōicatio et ordo. **Nam**
oēs creature renouant̄ suis sp̄ibz. sic appa-
ret in animalibz auibz et arboribz. p̄ qd̄ infor-
māt̄ hoīem vt deposita vetustate culpe qm̄
traxerat ab adā renouet̄ in sp̄i sue mētis.
Ephe. v. **Indūctes** nouū hoīem q̄ fm̄ de-
um creat⁹ est. **In** cōicatio etiā docet̄ hoīem
libertatē et mutūā subuentionē. **Sicut** em̄
oēs creature cōicāt̄ se alteri ad vsqz. vt her-
ba aīali. et aīal homī. et musca aranee. et ara-
nea passerī. **Sic** hō oīa sua d̄z alteri cōica-
re subueniēdo necessitati p̄imi. **Iuxta** il-
lud apli. inuicē sup̄portantes et inuicē dilige-
tes. **In** ordine etiā docent̄ hoīem rectitudi-
nē vite. **Sic** em̄ oīa suant̄ cursum suū et or-
dinē eis inditū a natura. qz oīa ordinare p̄-
cedunt. nec vnū alteri⁹ turbat̄ officiū s̄z p̄-
p̄riū exercet. **Sic** hō deberet̄ ordinare face-
re. **Iuxta** illud apli. **Oīa** fm̄ ordinē fiant̄
in vobis. **Tertio** in h̄ libro scripta sunt fugi-
enda. scz mala et p̄traria. **Nā** oīe aīal i mū-
do salutē tueri laborat. vitāqz p̄suare cona-
tur. **Et** ob h̄ oīs res suo p̄trario sp̄ resistit.
Sicut aqua igni. et caliduz frigidus. et frigi-
dus calidus. **Sic** hō debz fugere peccatū qd̄
ip̄m corrūpit in vita gr̄e. **Ps̄.** **Corrupti** sūt
et abhomiabiles facti sunt. **Unde** **Ecc̄. xxi.**
Quasi a facie colubri fuge peccatū. **De** cui⁹ li-
bri vtilitate dic̄ **Ma. xxi. ca.** **Erūt** visio oim
scz creaturaz sicut v̄ba libri. **Dia** em̄ q̄ sūt
in mūdo plena sūt doctrina. dūmō hō vel-
let ab eis doceri. **Et** p̄pter h̄ arbores. folia
h̄nt̄ ad moduz lingue ānūciātes dei. aues
cantātes ad laudē ei⁹ incitant̄ hoīem. et oīs
sp̄s laudās dñm mouet̄ eū ad laudandū

Sed mult⁹ iste liber signat⁹ est. q̄ q̄ pueri
pulchritudine ei⁹ ammirātes nihil in eo sci-
unt legere. accipietes solas l̄ras p̄ sentētis
signa. p̄ signat⁹. picturas. p̄ rebz. vmbzā pro-
veritate. **Cū** em̄ de⁹ ista opat⁹ est ad hoc vt
oīderet qualē erga nos h̄ret dilectionē. vt
nos ab amore mōi huius ad amorē suū re-
uocaret. **Et** his igit̄ p̄t̄z q̄ liber creaturaz
est vtilis ad duo. **Primo** ad cognitionē. p̄riā
et dei. qz a magnitudine speciei et creature ha-
rū cognoscibilis creator poterit videri. **Sap̄.**
xii. **Et** ita de⁹ potuit cognosci a p̄ph̄t̄. et a
paganis. **Secūdo** ad informatiōē hoīs illi-
tribz modis. vt dictū est. **Et** q̄ infero q̄ in-
excusabilis est hō si deū nō laudat nec dū-
git̄ p̄ tant⁹ beneficiis. **Secūdo** liber parti-
alis p̄t̄nt⁹ sub isto magno volumie mōi ē
liber sacre scripture. **De** q̄ **Baruch. iiii.** **Dic**
est liber mādatōz dei. q̄ vtilis ē ad plura i
Thim. iij. **Oīis** scriptura diuinit⁹ inspira-
ta vtilis est ad docēdū. s̄. ignaros. ad arguen-
dū rebelles. ad corripiendū peccōres. ad e-
rudiciendū iustos. **In** h̄ libro scribunt̄ decē
p̄cepta ad faciendū cerimonialia. i. figura-
tina ad credēdū. iudicialia ad timēdū. **De**
his d̄z **Deut. vi.** **Dec** sunt p̄cepta et cerimo-
nie atqz iudicia q̄ mādauit deus nr̄. **Docet**
etiā qd̄ fugiendū. qz peccatū. qd̄ appetendum.
qz p̄mia. **Idē** autē iste liber numerat̄ cū libro
nature et p̄t̄nt⁹ sub eo. qz lex p̄cepta in isto
libro data ē ad correctionē legi nature. vel
qz suppleuit̄ ista lex qd̄ legi nature d̄erat. vt
qz lex nature in aliqz cordibz q̄ntū ad aliq̄
corrupta erat. instantū vt estimaret̄ bona q̄
naturalit̄ sūt mala. et talis corruptio corre-
ctione indigebat. **Tertio** liber partialis
p̄t̄nt⁹ sub isto volumie magno mōi ē liber
p̄scie cuiuslibet hoīs. **De** q̄ **Daniel. vii.** **Li-**
bri ap̄ti sunt et iudiciū sedit. et iudicari sunt
mortui ex his q̄ scripta sunt i libris fm̄ opa
eorz. **Et** **Apo. x.** **Ap̄ti** sunt libri. et alius li-
ber q̄ ē vite ap̄t⁹ ē. **Idē** at̄ iste liber p̄t̄nt⁹ ad
illū mgnū libz nature. qz naturalit̄ vnicuiqz
p̄scia dicitur quid faciēdū. qd̄ respiciendum.
Roma. ii. **Ipi** sibi sunt lex q̄ oīdunt opus
legis scriptū in cordibz suis. testimonium
reddente illis p̄scia illoz. **Circa** istū libz
duo sunt p̄siderāda. **Primū** est quōd iste li-
ber scribit̄ et cōponit̄. **Secūdo** quōd viciat̄. **De**
p̄mo dicit̄ **Inno.** tractans illud **Ps̄. xliiij.**
Lingua mea calam⁹ scribe velocit̄ scriben-
tis. **Q̄** sic ad libz requirit̄ p̄gamenum. ita

cor hominis in quo spiritus scribitur est quasi pagina
 mentis. **Diere. xxxi.** Scribam legem meam in cor
 de eorum. **Prover. vii.** Scribam eam in tabulis
 cordis eorum. Hoc pagamentum debet sic aprari
 primo debet separari a carne per abrenunciatio-
 nem carnalium desideriorum. **Rom. viii.** Qui in
 carne sunt deo placere non possunt. **Ecc. xlvii.**
Surrexit nathan propheta quasi ad seipsum se-
 paratus a carne. **Secundo** debet poni in effectu per corri-
 pitionem et dolorem. **Diere. xxxi.** Pone tibi ama-
 ritudines. dirige cor tuum in viam rectam. **Ter-**
tio debet depilari per confessionem. **Ezech. v.** Su-
 me tibi gladium acutum radentem pilos. et tra-
 he per caput tuum et barbam tuam. et assumes tibi
 stateram ponderis. et divides eos. **Sume** scilicet
 spontaneum gladium scilicet confessionis. quod diabolus
 interficit. radentem pilos. id est spiritualia peccata. et
 duces per caput. id est per mentem. confitendo malas co-
 gnitiones. in quibus apparet fortitudo hominis
 ad malum sicut in barba apparet virilitas. De-
 bet etiam sumi statera ut in isto iudicio ponde-
 rentur. et debet dividere ut sciteat homo peccata etiam non
 opere penetrata sed voluntate facta. **Quarto** debet
 extendere in latum per caritatem. et in longum per fu-
 turam expectationem. **De primo. iij. Cor. vi.** Cor
 nostrum intantum dilatatum est. **De secundo. Phil. ij.**
Quinto debet deficcari ab humore carnalis
 delectationis per ardorem dilectionis. **Ecc. xliii.**
Sol in meridiano exuret mores. **Secundo**
 debet radi per satisfactionem. **Ps. Paratum** cor
 meum deo. **Septimo** debet permutari per mansue-
 tudinem. **Jaco. i.** In mansuetudine suscipite
 insitum sibi quod potest saluare animas vestras. **Ora-**
uo debet regulari per exemplorum sanctorum considerati-
 onem. **Isa. xxxix.** Sol descendit in horologio
 achaz per decem lineas. **Sol.** id est cognitio dei per
 has regulas descendit. **Pono** super ipsum scri-
 buntur per tenacem memorie impressionem. **Ecc. xxi.**
Cor fatui quasi vas fractum. et oem sapientiam
 non tenebit. **Decimo** corriguntur per discussionem.
Ps. Iusticia et iudicium correctio sedis tue.
De tali libro potest dicere spiritus sanctus illud **ps.**
xxxii. In capite libri scriptum est de me. **fm**
Innocentii. in recta conscientia. quod dicitur liber. Sed mul-
 ti viciati istum librum. et per scripturam dei scripturam
 scribunt diaboli. **Adverramus** quod scribamus
 dum liber noster est in manibus nostris. ut quod falsum est
 corrigamus dum possumus per misericordiam. **Sed**
 hec est conditio oculi qui optime videt alia a se
 que ex directo sibi opponunt. sed semetipsum
 nullomodo potest videre nisi speculo repositum rate
 sibi. ita est de nobis quod aliorum defectus optime

notamus. prius vero non videmus. nisi forte per
 speculum. Hec est per correctionem alicuius sancti. **Co-**
rinth. xiiij. Videmus nunc per speculum. **Etia-**
lem quemlibet arguit salvator. **Math. vii.**
Quid vides festucam in oculo fratris tui. trabem
 autem in oculo tuo non consideras. **Hypocrita.**
 ecce primum trabem de oculo tuo. et tunc videbis
 ut eicias festucam de oculo fratris tui. **Revera**
 enim creature difficillimum est cognoscere se-
 ipsum. Non enim solus oculus qui extrinsecus habetur
 tur inspicies. seipsum non valet intueri. sed etiam
 mens ipsa facta acuta aliena delicta preteritas
 tardior est erga suorum cognitionem viciorum.
Et ideo signanter dicitur vnicuique nostrum illud
Pieremie. ij. Vide quod amarum et malum est
 reliquisse te deum tuum. **Et tantum** de pri-
 mo.

Dixi secundo quod sanctus liber est
 supranaturalis et su-
 pte reparatiois. et hic est liber gratie que est spiritus
 qui offert gratiam. quod lex per moysen data est. gratia
 autem per iesum spiritum **Job. i.** Et habet continet tres
 libros. scilicet vite per destinationem eterne.
 et libri vite exemplaris imitationis. et libri vite
 punitis iusticie. **De primo libro** scilicet per destinationi-
 onis eterne dicitur **Luc. x.** **Haude** quoniam nomina
 vestra scripta sunt in celis. **In isto libro** scripti sunt
 tamen boni. **Quia** mali de ipso finaliter delebuntur
 tur. licet se estimet in eo scriptos. **Iuxta** il-
 lud. **Deleantur** de libro viventium. **Unde dicit**
Aug. quod iste liber est iudicia dei. quod per destina-
 navit ad vitam quos presciuit conformes fieri
 imaginis filii sui. **Non** ergo est intelligendum
 quod aliquid in hoc libro scribitur et postea deleatur
Sed ita accipiendum est. deleantur de libro vi-
 ventium. scilicet secundum spem eorum qui putant se in illo
 scriptos. **Unde** **Tho.** dicit in **ij. smiaz.** quod per de-
 stinatio consistit in destinatione alicuius in finem
 hic per gratiam. et in futuro per gloriam. **Et** ideo dicitur
 et. **Quaedam** modum in libris scribitur aliquid ad
 succurrendum memorie. ita dei noticia me-
 moriter et firmiter tenet quos predestinavit.
Et sicut scriptura est signum eorum que facta
 sunt. ita noticia dei est signum apud ipsum eorum
 que sunt salvandi. **Nullus** itaque delet de hoc li-
 bro vite quod ibi semel scriptum est. **Non** enim **Aug.**
 deus certissima scientia tenet eos quos predestina-
 vit ante constitutionem mundi regnaturus cum fi-
 lio suo in vita eterna. **In** quo quidem libro mali
 non scribuntur. sed potest delentur non ut iam scripti
 postea deleantur. sed quod hi qui nunquam ibi erant
 scripti abolerentur. **Decille.** **Secundus** liber sub

De natiuitate beate Marie

isto pten⁹ est liber vite pñs iusticie. in quo scribunt^r boni et mali. Juxta illd. In libro tuo oēs scribent. Hora exponit. i. tā pfecti q̄ imperfecti. sic in archa noe nō solū aues s; etiā iumenta saluata sunt. Sed talit^r scripti sepi⁹ delent. Iudo. li. i. Dicitur credendū est posse p̄ire in die iudicij et eis q̄ nūc cele/cri vident^r et scit. De qb; p̄ba ait. Vocabit dñs iudiciū rignē et vocabit abissus multā et comedet partē dom⁹. Pars q̄pe domus deuorabit. qz etiā illos in inferno absorbebit. q̄ nūc se esse in pceptis celestib; gliañt. De qb; dñs dic. Multi dicēt mibi in die illa. Dñe. nonne in noie tuo p̄berauim⁹ et. Et p̄fitebor illis qm̄ nunq̄m vos noui. Nec ille. Sed d. q̄re q̄ mō scripti sunt i libro pñs iusticie q̄ est liber de q̄ ad pñs scribūtur bonar mala cuiuslib; q̄ in futuro reducēt ad memoriā. Scdm̄ Aug⁹. finalit^r nō oēs saluabunt. cū tñ dicat xps ad patrem Joh. v. Dñe qd̄ dat mibi p̄r nō pdā ex eo. Si q̄ nō p̄det. quō multi fideles q̄ mō sunt xpiani p̄dent. Rñdeo fm̄ Lyrā sup̄ Iohes ca. v. Illi q̄ dati sunt xpo nō solū fm̄ p̄sentē iusticiā. sed etiā fm̄ eternā p̄destinati onē nō p̄dent ab eo. Quia si tales ceciderit finalit^r tñ resurgēt. Unde Iohis. xvij. dicat xps. Cū essem cū eis fuauit eos. et nemo p̄r̄xit nisi fili⁹ p̄ditionis. scz iudas. h̄ nō fuit ex defectu custodie xpi s; ex malicia sua. Nec ille. Tertius liber sub isto p̄ten⁹ est lib^r exemplar^r imitatiois. Et dicit xps liber vite q̄e tuor rōnib; fm̄ Hora sup̄ eplam ad Phil. iij. Primo qz liber viuēs. Viuus em̄ ē sermo dei. Hebreo. iij. Apoc. xxi. Non intrabunt in eā nisi q̄ scripti sunt in libro vite et agni. Secdo qz est liber viuētū Apoc. xx. Qui nō est inuētus script⁹ in libro vite misus est in stagnū ignis. Tertio qz est liber viuificans Baruth. iij. Dic est liber mandatorū. Quarto qz est liber viuendi Apoc. xx. Alius liber apert⁹ est q̄ est vite. Proprie ergo xps est liber vite. quia in xpo omnia viuunt Act. xvij. In ipso viuim⁹ mouemur et sum⁹ Iohis. xij. Ego sum via veritas et vita. Est ergo vita omnū. qz in ipso de ipso p̄ ipm̄ et p̄pter ipm̄ viuunt. fm̄ Horam. In sup̄ qz exemplo xpi viuunt. sicut vita p̄fecti hominis dicit^r vita christi. qz similis est christo Gal. ij. Vni ego iam non ego. uiuit autē in me christus. Pic est lib^r grandis. de quo Iste dicit^r vnicuiq; n̄m. Su-

me tibi librum grandē. Grandis dicit^r. q̄a omnia beneficia que nobis dare potuit de⁹ pater in eo scripta sunt. Que autē scripta sunt breuiter explanatur in titulo suo. Iesus nazaren⁹ rex iudeor. vbi exempla imitanda pponunt. Primo em̄ dicit^r Iesus qd̄ interpretat^r saluator. Ecce remissio peccōū Math. i. Ipe em̄ saluū faciet populus suū a peccatis eorū. Si ergo saluat a peccis. igitur saluat ab eo humiliter postule⁹ et queramus. Secdo dicit^r nazarenus. qd̄ interpretat^r floridus. et nos similit^r virtutib; floreamus. et flores n̄ri sunt flores fruct⁹ bonoris et honestat⁹. Tertio dicit^r rex et regendo. et nos regere doceat acrus n̄ros et opera nostra. sensus. corda et corpora n̄ra Apoc. v. Fecit nos deo nostro regnū. Quarto dicit^r iudeor. i. p̄fiteriū. i. qui cū p̄ fide confitent^r dñm suum. et q̄ humiliter p̄fiter^r peccata sua. Ps. Bonū est p̄fiteri dño Iste liber script⁹ est intus et foris. Int⁹ donis et gratiis et virtutib;. Foris vulnerib; in corpore. Suprapositi⁹ autē ē pulpito cruci. qz null⁹ in ipso p̄mittit legere nisi q̄ carne crucifit^r cū vicis et occupat⁹ cētis. Sicut eo legit^r Apoc. stolus q̄ dicit. Christo confitens sum cruci Et q̄ infero qz nullus bñ vrit isto libro nisi q̄ querit saluē. floret in virtutib;. regit affectus et p̄fiterur fidem eius.

Dixi tertio q̄ est tertius liber originalis et materne sc̄ificatiois. Et h̄ lib^r ē p̄ncipiū generatiois ihu xpi q̄ ē ego glōsa m̄i sua b̄ndicta. de q̄ verificat^r illud qd̄ ipa de se ait Eccl. xx. iij. Ego q̄i vrit fructificauit suauitate odor⁹ Et sequit^r. Deo oia lib^r vite Est autē liber h̄ multiplex script⁹ digito sp̄s̄s̄s̄. Iō multiplex ē lib^r iste. Est em̄ mirabilis script⁹ i sui p̄ceptioe. et in mūdū egressioe. mirabil⁹ in p̄uersatione. et multo mirabil⁹ in filiū cōceptioe. Duo ad p̄mū ē lib^r sc̄us. Duo ad sc̄dū lib^r sanctior. Duo ad tertū sc̄issim⁹. De p̄mo scz de ei⁹ sc̄itate p̄ceptiois et sc̄itatis p̄z. qz i p̄ceptioe sua et natiuitate sua ab originali peccō fuit mūdāta seu purgata et p̄sequens sc̄ificata. Fuit autē ei⁹ sc̄ificatio excellentior. ceteris sc̄ificatioib; alior⁹ sc̄ōz. Scdm̄ Tho. ij. li. di. ij. Sanctificatio est triplex. et oēs excellit sc̄ificatio marie. Maria in sc̄ificatioe ei⁹ altior fuit ceteris. q̄a in sc̄ificatioe que fit p̄ leges cōem. originalis quidē tollit culpa. sed manet fomes fm̄ qd̄

est inclinās ad pctm mortale veniale. Sz in sanctificatiōe in vtero nō manet fomes fm qd est inclinans ad mortale. sed manet inclinatio fomitis ad veniale. vt i Hieremia z Jobe baptista q pctm actuale habuerūt nō aut mortale sed veniale. Sed in beata vrgine inclinatio fomitis oīno fuit ablata ad vtrūq. Et qd plus est grā sanctificatiōis nō tm̄ reppit mor^o illicitos in ipa sed etiaz in alijs efficacīā habuit. vt q̄uis esset pulchra tm̄ nō posset cupisci carnalit̄ nec scu piscere carnaliter. Fuit gr̄ prima hec sanctificatio in vtero mris suc p quam fuit ab originali purgata z fomes ligat^o. sic q nunq̄ eā ad peccādū impēgit. Sed scōa sc̄ptura quā scripsit spūsc̄tus in h̄ libro fuit ad huc multo excellētor z mirabilior. z hec fuit in eius vire puerlatōne. q̄ multiplicibus p̄rutū generib^o fuit ornata. De q̄ dicit Ambro. li. ij. de vrginitate in hec v̄ba. Sic nob̄ inq̄ tanq̄ in imagine descripta maria ex q̄ velut speculo refulget species castitatis et forma p̄rutis. Dinc sumat^o exēpla viuēdi vbi tanq̄ in exēplari magisteria exp̄ssa sūt p̄bitatis qd corrigere qd fugere qd tenere debeat^o oīdīf. Et sequit^o. Prim^o discēdi ardor est nobilitas mgr̄i. Quid nobilius dei m̄se qd splēdid^o? ea quā splēdor elegit. qd castius ea q̄ corpus sine corpis cōiagio ne generat. De ceter^o aut^o v̄rutib^o marie qd loquar. Virgo erat nō solū corpe sed etiaz mente q̄ nullo doli ambitu sincerū aduleraret affectū. Lorde hūilis. v̄bo ḡuis. animo prudens. loquēdi parci^or. legendi studiosior. Nō in incerto diuitiaz sed in christo spem ponens. intenta operi. verecunda f̄morte. cui^o erat. p̄positum nō hoīem sz deum q̄rere. nullū ledere sed oībo bene velle. oīmb^o assurgere. maiorib^o natu assurgere. eq̄lib^o nō inuidere. fugere iactatiā. rōnē sequi. amare virtutē. Qñ ista vultu lesit parētes. qñ dissensit a p̄inqs. qñ fastidiuit hūmilitē. qñ derisit debile. qñ vitauit inopem. eos solos cet^o virozū solita inuisere q̄s misericordia nō erubescit. Nec q̄s p̄terit verecundia. nihil toruū in oculis. nihil in v̄bis procat. nihil in actu inuerecundū. Nō gestus fractior. Nō incessus insolētor. Non vox petulātor. sed talis fuit vt ipa corporis species simulacrū fieret mētis z figura p̄bitatis. Tercia scriptura fuit hui^o libri excellentissima. qz spūsc̄tus scripsit in conce

ptione filij dei p quā fuit fomes ablat^o fm essentiā z grā sup addita que flexibilitatez liberi arbitriū determinat ad bonū. qz ex tunc nullomō ad malū potuit fieri. Unde tunc p̄firmata fuit sicut in via potuit fieri z ita sanctificata qz deinceps peccare non potuit. In prima sanctificatione fuit sanctificatio quo ad psonā. In scōa q̄ ad materiā p̄materia plis. Et ista autē sanctificatione cōceptiōis xp̄i postq̄ eā filius dei inhabitare nouē mensib^o dignat^o est fuit adhuc mirabil^o desc̄pta grāz p̄rogatiuis. qz p hāc omnes dispositōes fomitis erāt sublata. sicut qñ curat morbo adhuc remanent reliquie curāde. Et cū h̄ de directo ad diuina vt ex h̄ licitis v̄sib^o z m̄imomialib^o eā aptari eēt impossibile. Unde tunc vt dicit Thomas. Nō solū mens sed etiaz corpus eius resplēdit summa puritate. Per primā ergo excelebat omēs baptisatos. Per scōam excelebat puritatē ad eā habuit ante peccatū. Per terciā p̄firmatiōe angelos excelebat. qm̄ illi nec crescere p̄t in p̄mio substatiali sic nec decrescere. sed b̄tā virgo potuit crescere i merito z nō decrescere. Dec Thomas.

De sancto Mattheo euāgelista. Sermo XLIII.

Sequere me. Mat

thei. ii. Marcij. iij. Lucē. v. Jobis viij. Licet multa ac varia argumēta diuine misericōdie z p̄piciatiōis erga gen^o hūmanū tā in creatur^o supiorib^o q̄ medijs q̄ etiā inferiorib^o possint apparere diligēt^o p̄scrutāti. Nā facit solē suū oriri nō solū sup bonos sz etiā sup malos. z pluit sup iustos z iniustos. Mat. v. Ecce porrat seu tolerat in t̄ra electos suos z reprobos. de q̄ z pascit oēs in different. Juxta illud. Esper^o tu manū tuā z iples omē aiāl b̄ndictōe. Quia tñ hec oīa diuine pietatis indicia assiduitate nimia viluerūt vt pctōrē ad sperādā veniā vit mouere p̄nt. hinc est q̄ fili^o dei veniēs i hūc mōm vt pctōrib^o p̄fectā fiduciā remisitōis pctōz oīderet. cū pctōrib^o misericōrdiē conuersari dignat^o est. iposqz ad sequendū se vocare dignat^o est. Sicut p̄z in isto beato ap̄lo quez dñs videns auaricie questib^o inbiare vocauit dicēs. Sequere me. De tribus videndū est. Primo de vocatiōe christi p̄ssima. cū dicit. Sequere. Scōo de

*Quod Montianus in p̄ma p̄az
h̄m̄r̄ p̄r̄b̄t̄z̄ r̄t̄r̄t̄ s̄c̄o
Lugada p̄r̄t̄n̄ quāq̄z̄ r̄m̄s̄ r̄nd̄l
v̄r̄c̄ D̄m̄r̄ d̄m̄s̄ m̄ōt̄āl̄e
sup̄p̄z̄ s̄c̄o d̄m̄s̄ ēt̄ p̄r̄o
p̄m̄p̄ v̄m̄s̄ īgn̄r̄ q̄ūer̄t̄
d̄i p̄ f̄m̄s̄ q̄ r̄t̄b̄ōs̄ m̄ d̄ōr̄d̄a
v̄ōr̄c̄s̄ p̄āll̄e d̄i ōs̄ q̄ sup̄ r̄al̄m̄
d̄iff̄id̄e d̄m̄ b̄r̄c̄t̄*